

A JUMARTOK I. A JUMARTOK KÜLSŐ MEGJELENÉSE

Dr. Kenéz Árpád

Állattenyésztési
Teljesítményvizsgáló Kft.

Az ezt megelőző cikkekben a szarvasmarhafélék fajhibridjeit ismerhettük meg, ám most egy különlegesebb hibrid kerül terítékre. Kis kitérőt teszünk a kriptozoológia áltudomány berkeibe.

A jumart a szarvasmarha és a ló keresztezéséből kialakult mitikus lény. Létezésében egészen sokáig a nyugati (Franciaország, Olaszország, Svájc) és a távol keleti (Kína) tudósok is hittek. A keveréklények a történeti korszakokban a nomád (pl. szkíta, avar) és a már letelepült nyugati és északi kultúrák (pl. római, görög, viking stb.) esetében is megjelentek, sok esetben mint totemek,

állatösök. Ám, az a tény, hogy egy ilyen furcsa fajhibrid hiedelme a 20. századig kitartson, mindenképpen megér egy kis cikksorozatot, melynek alapját Dr. Eugene McCarthy, a Georgia Egyetem genetikai tanszékének egykori egyetemi oktatójának munkásságát összefoglaló honlapon talált hosszú tanulmány, valamint a messybeast honlap tartalma, pontosabban ezek általam lefordított verziója adja, amelyet megpróbáltam kisebb-nagyobb adalékokkal is kiegészíteni. A cikksorozatok részeit egy általános leírás, majd a különböző történelmi korokban felbukkanó feljegyzések gyűjteményei alkotják.

A jumartok elnevezése és megjelenése

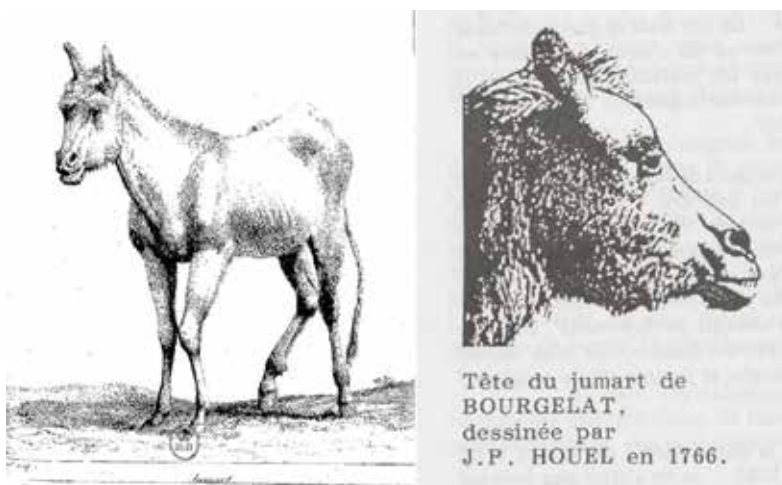
Az ilyen állatokat változatos néven illetik a világ különböző pontjain (jumart, jourmart, jumard, jumar, jeremi), de a leggyakrabban használt jumart kifejezés valószínűleg francia vagy latin eredetű. Vagy a jument (kanca) szóból vagy a latin iumentum (öszvér, máhás állat) szavakból alakult ki. A kifejezés már a 18. század elején-közepén megjelenik két, londoni kiadású könyvben is: John Locke Essay Concerning Human Understanding című művében (1706), valamint Johnson Dictionary of the English Language szótárában (1755).

A jumartok öszvérszerűek, a szarvasmarhákéhoz hasonló pofával és lábszárakkal, de nem hasított patával, bár egyes források pont azt említik, hogy lószerű megjelenésű állatok, de patájuk hasított... Termetük megfelel az öszvérekének vagy valamivel kisebbek. A szőrzetük változatos. A rövid szarvasmarha típusú szőrtől egészen a durva, számarra jellemzőig mindenféle előfordult. A jumartok és az öszvérek közötti fő különbség az, hogy a jumartok füle rövidebb, orra kerekesebb, felső állkapcsa rövid, hátuk pedig egyenesebb. Azt mondják, ha egy számar- vagy

egy lócsődör tehénnel párosodott, a jumart felső állkapcsából hiányzik a metszőfog. E tulajdonságok némelyike a számárra utal, míg más jellemzők szokatlan genetikai rendellenességeknek tudhatók be. Egyes feltételezett jumart koponyák fényképeit nézve néhány dolog nyilvánvaló. A felső állkapocs (maxilla) rendellenesen rövid, a felső metszőfogak szinte vízszintesek. A rövid maxilla makrognátia (alsó állkapocs túlnövés) egyik formája, lehet örökletes, veleszületett vagy születési trauma is okozhatja. Különböző aránytalan törpenövés (chondrodysplasia) miatt az arcorri rész(pofo)fejletlen. Az ellapuló orr miatt

az alsó állkapocs kinyúlik és a homlok domborúvá válik, a tehén fejének vizuális benyomását kelti. A domború homlok és a rendellenes szemüregék magyarázhatják azt, hogy a korai megfigyelők ezeket a kitüremkedéseket a szarvasmarhafélékre jellemző csontdudoroknak vélték. A kondrodizplázia a törpenövésével társul, és ez megmagyarázná a végtagok és végtagok ízületeinek rendellenes arányait/felépítését. Ezt alátámasztja az a tény, hogy a jumartokat általában a normálnál kisebb öszvéreknek írták le. A lovaknál a csánk hibás állását is tehenes állásnak (cow-hocked, tehenes állás, gacsos állás) nevezik.

2. kép: A jumart portréja és rajza, amelyet Houel rajzolt az élő állat alapján. Később Bourgelat boncolta ezt az egyedet (Houel 1766).

3. kép: A Bourgelat által boncolt jumart egyed koponyája a Fragonard Állatorvosi Anatómiai Múzeum gyűjteményében (Wikipedia), egy szarvasmarha koponyája (3B scientific) és egy ló koponyája (irisharchaeology.ie).

4. kép: A lovak polidaktiliája a korabeli embereket megtéveszthette. A Jumartok legendáját ez a rendellenesség is támogatta (Wood-Mason 1871, Arloing1867, ainawgsd.tumblr.com)

